

Udržitelnost rozvoje sociálních služeb

... jak v tom může pomoci
plánování služeb

Mgr. Josef Zdražil

Cíl prezentace

- Prokázat užitečnost plánování sociálních služeb pro dobrý výkon samosprávy a pro udržitelnost sociálních služeb.

Témata prezentace

- Jak zajistit dostupnost služeb v regionu
- Jak zajistit návazné služby (zdravotnické a jiné služby)
- Monitoring a kontrola naplňování komunitního plánu
- Jak kvalitně a spravedlivě stanovit priority v rozvoji sociálních služeb
- Jak ověřovat stanovené priority

Dostupnost

- V ideálním světě nejsou třeba sociální služby, protože o potřebné pečují členové rodiny, kteří pro to mají vytvořeny důstojné podmínky.
- Nežijeme v ideálním světě, proto potřebujeme sociální služby.
- Dostupnost sociálních služeb v téměř ideálním světě znamená, že o uživatele je pečováno podle jeho potřeb, nikoli to, že typ služby je přítomen ve správním obvodu ORP!

Dostupnost

- Existence druhu služby
 - Rozsah obsluhované cílové skupiny
 - Kapacita služby
 - Časová dostupnost služby
 - Finanční dostupnost pro uživatele
-
- Při současném plnění kvalitativních požadavků na službu

Zajišťování dostupnosti soc. služeb

- Zadavatele se rozhodují, jakou službu finančně podpoří z veřejných zdrojů a do jaké míry. Rozhodování je věcí politiků, ti však nemusí být odborníky.

Zajišťování dostupnosti soc. služeb

- Plánování by mělo pomoci odpovědět na otázky:
 - Jsou všechny služby potřebné?
 - Je rozsah jejich podpory z rozpočtu oprávněný?
 - Existuje poptávka po službách, které nejsou dostupné?

Když není dostupná služba

- Existuje dostatečná poptávka?
- Má zadavatel finanční zdroje na dlouhodobou adekvátní a spravedlivou míru podpory nové služby nebo na rozšíření stávající služby?
- Existuje poskytovatel, který by měl znalosti a zároveň dostatek kapacit, aby mohl službu zajistit?

Jak pomůže plánování?

- Pomocí aktivizace cílové skupiny mohou být zjištěny doposud netušené problémy, potřeby a možnosti. Ne všechny podněty mají reálný základ.
- Od poskytovatelů se dozvíme, jaké jsou kapacity a rozvojové plány, kolik peněz je potřeba.
- Zadavatelé mohou využít získané informace pro zlepšení dalších veřejných služeb a pro spravedlivější rozdělování veřejných financí.

Limity pro rozvoj sociální služby

- Velikost a kupní síla cílové skupiny,
- Rozmístění cílové skupiny a umístění sídla služby
- Zdroje veřejných financí, doplňující zdroje financí – dary, samofinancování, ...
efektivnost služby
- Kvalifikovaní pracovníci – personální kapacity

Limity pro rozvoj sociální služby

- Konkurence, konkurenční prostředí
- Organizace – rozhodovací procesy, schopnost zjišťovat poptávku a měnit nabídku
- Propagace

Zajištění dostupnosti

- Ani na základě průzkumů nelze s jistotou říci, nakolik bude služba využívána.
- Zřízení nové služby a její prosazení mezi ty, které jsou financované ze státního rozpočtu je těžké.
- Až samotná realizace služby v dostatečném časovém období v reálných podmínkách (tedy ne zadarmo s podporou EU nebo jiného zdroje) potvrdí nebo vyvrátí pochyby o její potřebnosti a efektivitě.
- Každá nově zřízená služba by měla být průběžně pečlivě vyhodnocována.

Návazné služby

- Mají být součástí plánování sociálních služeb?
 - Bezbariérovost
 - Volnočasové aktivity
 - Vzdělávání
 - Zdravotnické služby
 - Služby zaměstnanosti
 - Služby městské policie
 - ...
- Je v jejich plánování pro zadavatele rozdíl oproti plánování sociálních služeb?

Monitoring a kontrola naplňování komunitního plánu

- Obecné vize
- Měřitelné cíle a ukazatele
- Realizace konkrétních projektů nebo opatření u zadavatelů a poskytovatelů
- Sledování podstatných změn v prostředí
- Bez monitoringu nemáme dostatek informací pro rozhodování o financích
- Realizace monitoringu je v zájmu zadavatele

Monitoring a kontrola

- Sledování měřitelných ukazatelů či indikátorů znamená orientaci ve vývoji situace na trhu sociálních služeb.
- Podstatná změna indikátoru nebo naopak neopodstatněná stálost je výstražnou kontrolkou systému.
- Monitorování je zbytečné, pokud nemá vliv na finance a na rozhodování o nastavení služeb.

Jak kvalitně a spravedlivě stanovit priority v rozvoji soc. služeb

- Ideálem je informované rozhodování s výslednou dohodou všech zúčastněných stran na nejlepším řešení.
- Lze dosáhnout ideálu v prostředí, kde část služeb je podporována nikoli na základě kvality či efektivity služeb, ale na základě příslušnosti k určitému zřizovateli?
- Povinnosti zřizovatele x efektivní a spravedlivé rozdělování veřejných financí

Jak kvalitně a spravedlivě stanovit priority v rozvoji soc. služeb

- Pokud je na prvním místě důstojné postavení znevýhodněných osob a jejich integrace do společnosti, vycházíme při stanovování priorit ze zjištěných potřeb cílové skupiny.
- V praxi to může znamenat kategorizaci potřeb cílových skupin podle důležitosti např.:
 - Naléhavé
 - Důležité
 - Méně důležité (až jestli zbudou peníze)
- Vše je ovšem věcí dohody mezi účastníky procesu a tak naléhavé potřeby v jednom městě mohou v jiném patřit mezi méně důležité.

Jak kvalitně a spravedlivě stanovit priority v rozvoji soc. služeb

- Inspirací může být Maslowova hierarchie potřeb
 1. fyziologické potřeby
 2. potřeba bezpečí, jistoty
 3. potřeba lásky, sounáležitosti
 4. potřeba uznání, úcty
 5. potřeba seberealizace
 6. potřeby estetické
- Daří se alespoň částečně naplňovat potřeby u všech znevýhodněných osob, do jaké míry jsou v uspokojování potřeb soběstačné?

Jak kvalitně a spravedlivě stanovit priority v rozvoji soc. služeb

- Spravedlnost by měla být posuzována jak z hlediska vzájemného postavení cílových skupin, tak z hlediska postavení vůči veřejnosti.
- Je rozdělování financí ve veřejných rozpočtech spravedlivé? Zohledňuje zájmy a potřeby všech skupin obyvatel rovným způsobem?

Jak ověřovat stanovené priority?

- Priority byly stanoveny na základě diskuse a následné dohody mezi účastníky rozhodovacího procesu.
- Víme tedy proč, čeho a jak chceme dosáhnout.
- Pokud chceme ověřovat priority, musíme si znovu položit stejné otázky, hledat na ně odpovědi a posuzovat, zda se situace nějak vyvíjí.
- Pomocníkem jsou měřitelné ukazatele – indikátory nebo kritické faktory úspěchu

Souhrn

- Plánování sociálních služeb je důležitou součástí výkonu veřejné správy
- Udržitelnost služeb musí vycházet z ověřené poptávky a musí zohledňovat celý marketingový mix služby.
- Monitoring realizace plánu je v zájmu politiků.
- Změny v prioritách a v dohodnutých projektech je třeba projednat a najít konsenzus v podobném rozsahu, jako při tvorbě plánu.
- Veškeré rozhodování o veřejných financích mají na odpovědnost politici a výstupy z KPSS jsou pouze doporučením.

Děkuji za pozornost.
Mgr. Josef Zdražil

Město Otrokovice
Tel.: 777 793 715

E-mail: josef.zdrzil@cpkp.cz